

คู่มือการปฏิบัติงาน

เรื่อง

กระบวนการแจ้งเตือนภัยคุกคามและสถานการณ์ความมั่นคง
เพื่อป้องกันเหตุและแก้ไขปัญหาได้ทัน่วงที

สำนักประเมินภัยคุกคาม
สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
มกราคม 2560

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานกระบวนการแจ้งเตือนภัยคุกคามและสถานการณ์ความมั่นคง เพื่อป้องกันเหตุและแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้ง เล่มนี้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ขอบเขตของงาน คำจำกัดความ ความรับผิดชอบ แผนผัง กระบวนการ (flow chart) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อมุ่งหวังให้เกิดมาตรฐานในการปฏิบัติงานการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านความมั่นคง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 6

การดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายนั้นค่อนข้างละเอียดอ่อน จำเป็นต้องมีการกำหนดรูปแบบและกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างชัดเจน ซึ่งการจะเข้ามาเป็นเครือข่ายซึ่งกันและกันได้นั้น ย่อมต้องมีฐานมาจากความเข้าใจในเนื้อหาของของแต่ละฝ่ายเป็นอย่างดี สำนักประเมินภัยคุกคาม สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานกระบวนการแจ้งเตือนภัยคุกคามและสถานการณ์ความมั่นคง เพื่อป้องกันเหตุและแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้ง เพื่อเป็นเครื่องมือสร้างมาตรฐานในการปฏิบัติงานและให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้ง ปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้ปฏิบัติงานรวมถึง บุคลากรในองค์กรจะได้ใช้ประโยชน์จากคู่มือฉบับนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ จะได้มีการปรับปรุงและพัฒนา คู่มือฉบับนี้ให้มีความทันสมัยมากขึ้นต่อไป

สำนักประเมินภัยคุกคาม
สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. วัตถุประสงค์	4
2. ขอบเขต	4
3. คำจำกัดความ	4
4. หน้าที่ความรับผิดชอบ	5
5. มาตรฐานคุณภาพการปฏิบัติงาน	5
6. แผนการปฏิบัติงาน	7

กระบวนการแจ้งเตือนภัยคุกคามและสถานการณ์ความมั่นคง
เพื่อป้องกันเหตุและแก้ไขปัญหาคู่ได้ทัน่วงที

.....

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อเป็นช่องทางการประสานงานร่วมกันในหลายระดับ ทั้งการประสานในส่วนของคุณรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขอบข่าย แผนงาน วิธีการทำงาน แนวทางปฏิบัติ ให้ไปในทิศทางเดียวกัน
- 1.2 เพื่อให้ดำเนินการสร้างเครือข่ายและประสานงานกับเครือข่ายเป็นระบบมากขึ้น
- 1.3 เพื่อให้การสร้างเครือข่ายและประสานงานเครือข่ายมีมาตรฐานการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ
- 1.4 เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)
- 1.5 เพื่อส่งสัญญาณเตือนให้รู้หรือบอกล่วงหน้าถึงภัยคุกคาม / สถานการณ์ความมั่นคง ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย

2. ขอบเขตของงาน

ดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านความมั่นคง และประสานงานกับเครือข่ายความร่วมมือภายนอก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปใช้ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายฯ และนำไปใช้จัดทำนโยบายข่าวกรองฉบับต่อไป รวมทั้ง ประสานงานกับเครือข่ายเกี่ยวกับภัยคุกคามและสถานการณ์ความมั่นคง เพื่อป้องกันเหตุและแก้ไขได้ทัน่วงที

3. คำจำกัดความ

- 3.1 เครือข่าย หมายถึง ความร่วมมืออย่างเป็นระบบอันเกิดจากการรวมตัวของบุคคล กลุ่ม องค์กรเพื่อการประสานเชื่อมโยง
- 3.2 การสร้างเครือข่าย หมายถึง การแสวงหาโอกาสเพื่อรู้จักกับบุคคลใหม่ ๆ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคล รวมทั้ง รักษาความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 3.3 ความร่วมมือ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่ทำร่วมกัน ซึ่งทำงานช่วยเหลือกันด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน

วิธีการสร้างความร่วมมือ

- 1) ชี้ให้เห็นประโยชน์ร่วมกัน
- 2) ผู้กมิตรไมตรีต่อกัน
- 3) แนะนำกัน
- 4) มีการสื่อสารที่ดี
- 5) เพิ่มความใกล้ชิด

- 6) ทำข้อตกลงในการประสานงานระหว่างกัน
- 3.4 กิจกรรม หมายถึง กิจกรรมจัดขึ้นเพื่อร่วมดำเนินการให้เกิดการประสานความร่วมมือ
- 3.5 การแจ้งเตือน หมายถึง การส่งสัญญาณเตือนให้รู้หรือบอกให้รู้ล่วงหน้าถึงสิ่งที่จะเป็นอันตราย
- 3.6 ภัยคุกคาม หมายถึง ภาวะหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงซึ่งเป็นปัญหาที่มีความรุนแรง สลับซับซ้อน หากไม่ดำเนินการแก้ไขจะเกิดผลกระทบในวงกว้างต่อความมั่นคงแห่งชาติ

4. หน้าที่ความรับผิดชอบ

สำนักประเมินภัยคุกคาม (สปก.) มีหน้าที่ความรับผิดชอบหลักในการจัดทำรายงานประเมินสถานการณ์ ความมั่นคงและภัยคุกคามที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในภาพรวม และจัดทำรายงานการแจ้งเตือนภัย (Early warning report on a specific issue) ในประเด็นที่สำคัญและเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องรายงานไปยังหัวหน้าส่วนราชการ เพื่อป้องกันหรือแก้ไขได้ทันเวลาที่ สำหรับงานประเมินสถานการณ์ และภัยคุกคามนั้นจะจัดทำในลักษณะ 2 แบบ คือ แบบที่ 1 เป็นรายงานเพื่อนำเรียน นรม. หรือ ครม. และแบบที่ 2 เป็นรายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อเตือนภัยประเด็นความมั่นคงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายหรือยุทธศาสตร์ที่ สมช. กำกับดูแล และเป็นการสนับสนุนด้านข้อมูลตามที่สำนัก/กอง/กลุ่มงานร้องขอ นอกจากนี้ จักได้มีการจัดทำรายงานการประเมินกำลังอำนาจของชาติในภาพรวม ตลอดจน สปก. ยังมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติไปพร้อมด้วย

5. มาตรฐานคุณภาพการปฏิบัติงาน

5.1 ข้อกำหนดสำคัญ : มีการแจ้งเตือนภัยคุกคาม และส่งสัญญาณภัยที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในด้านต่างๆ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทันเวลาที่

5.2 ผลการดำเนินการของตัวชี้วัด

รายชื่อกระบวนการ	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	เกณฑ์การให้คะแนน				
			๑	๒	๓	๔	๕
๑) การแจ้งเตือนภัยคุกคามและสถานการณ์ความมั่นคงเพื่อป้องกันเหตุและแก้ไขปัญหาได้ทันเวลาที่	ความสำเร็จของการดำเนินการตามกระบวนการแจ้งเตือนภัยคุกคามฯ	มีการแจ้งเตือนภัยคุกคาม และส่งสัญญาณภัยที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในด้านต่างๆ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทันเวลาที่	ประเมินสถานการณ์/ประเด็นที่อาจเป็นภัยคุกคาม ความมั่นคงของชาติ	จัดประชุมหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องในประเด็นนั้นๆ	จัดทำรายงานสรุปผลการประชุมเสนอหัวหน้าส่วนราชการ	จัดทำรายงานเสนอ นรม. และ ครม.	นรม. และ ครม. ได้รับทราบหรือเห็นชอบข้อเสนอแนะรายงานการแจ้งเตือนภัยฯ รวมทั้ง สมช. ได้แจ้งให้หน่วยงานด้านความมั่นคงและการข่าว หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้พิจารณาใช้เป็นกรอบนโยบาย และแนวทางปฏิบัติ

5.3 การติดตามประเมินผล

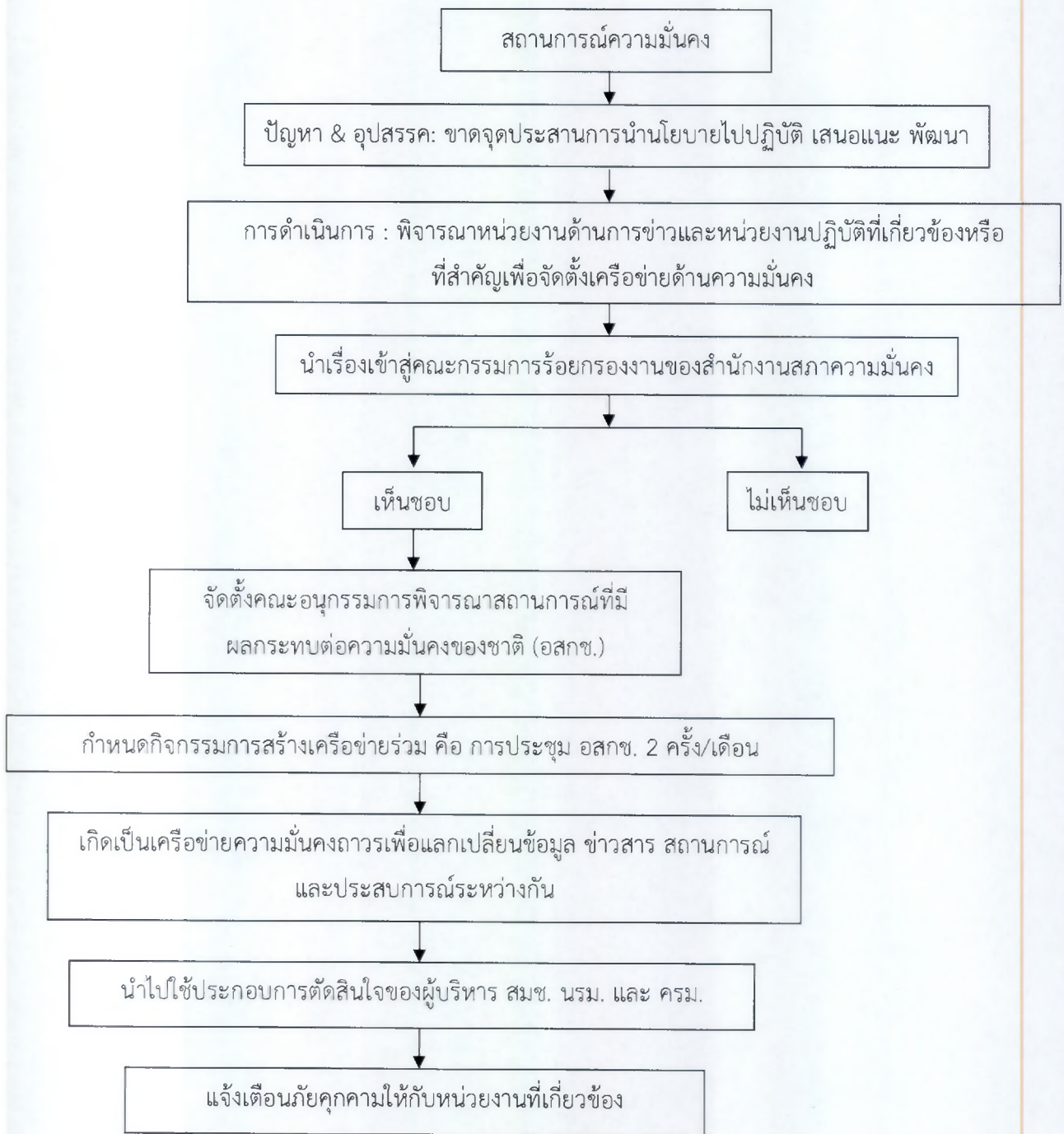
- ความถี่ในการประเมินผล กระบวนการแจ้งเตือนภัยคุกคามและสถานการณ์ความมั่นคงทั่วไป ผ่านการประชุม อสภช. ๒ ครั้ง/เดือน
- ผู้รับผิดชอบในการติดตาม สำนักประเมินภัยคุกคาม

5.4 แนวทางการปรับปรุง

เพื่อให้เป็นไปตาม มาตรา ๑๘ และ ๑๙ ของ พ.ร.บ.สภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งให้ความสำคัญกับการติดตาม ประเมิน และประกาศระดับความร้ายแรงของภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติ สมช. (สปภ.) ได้กำหนดให้มีระบบการแจ้งเตือนระดับภัยคุกคามภัยจากการก่อการร้าย เนื่องจากเป็นภัยคุกคามระหว่างประเทศ ซึ่งไทยมีความเสี่ยงสูงและยังไม่มีรูปแบบการให้ข้อมูลด้านการก่อการร้ายที่เป็นระบบต่อสาธารณชน ในครั้งนี้ สปภ. ได้ศึกษาตัวแบบการแจ้งเตือนภัยการก่อการร้ายของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่า ประเทศในอาเซียนที่มีระบบการแจ้งเตือนส่วนใหญ่เป็นประเทศที่มีความเสี่ยงจากการก่อการร้าย ในขณะที่ประเทศที่ไม่มีระบบดังกล่าวยังไม่มีความเสี่ยงจากภัยการก่อการร้ายมากนัก อาทิ สิงคโปร์ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์มีระบบแจ้งเตือนระดับภัยการก่อการร้าย ในขณะที่เวียดนาม กัมพูชา เมียนมา และลาวยังไม่มีระบบดังกล่าว ทั้งนี้ สมช. จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และการยกเลิกการประกาศสถานการณ์อันเป็นภัยคุกคาม และการกำหนดระดับความร้ายแรงของภัยคุกคาม ในด้านการก่อการร้าย

6. แผนการปฏิบัติงาน

6.1 กระบวนการแจ้งเตือนภัยคุกคามและสถานการณ์ความมั่นคงทั่วไป ตามมาตรา ๑๘

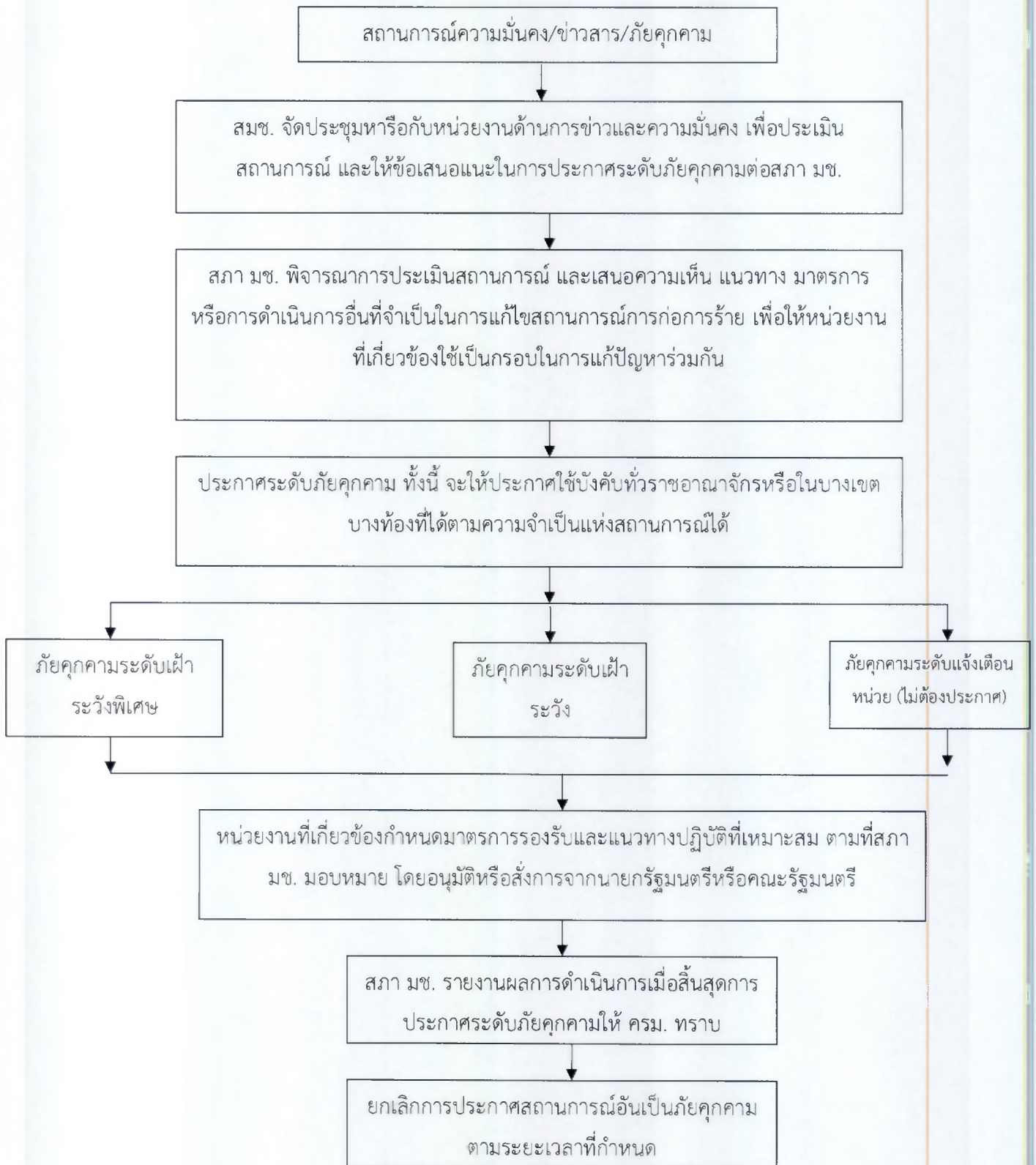

6.1.1 รายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติงาน : กระบวนการแจ้งเตือนภัยคุกคามและสถานการณ์ความมั่นคงทั่วไป ตามมาตรา ๑๘

กระบวนการงาน	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
<p>ปัญหา & อุปสรรค : ข้อมูลสถานการณ์/ภัยคุกคามไม่ครอบคลุมทุกมิติ</p>	<p>จากสถานการณ์ภัยคุกคามความมั่นคงที่มีความหลากหลาย สลับซับซ้อนและเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมมาก ประกอบกับด้วยจำนวนเจ้าหน้าที่ของ สปภ. ที่มีอยู่อย่างจำกัดไม่อาจทำให้สามารถติดตามสถานการณ์ความมั่นคง และภัยคุกคามต่างๆ ได้ทันท่วงที ดังนั้น วิธีการแก้ปัญหาและรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่นั้น เห็นควรให้มีการประชุมกับหน่วยปฏิบัติที่ต้องประสบและรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในทุกๆ วัน เพื่อจะได้ทราบข้อมูล update อยู่เสมอ</p>		<p>สปภ.</p>
<p>การดำเนินการ : พิจารณาหน่วยงานด้านการข่าวและหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง/ที่สำคัญ เพื่อจัดตั้งเครือข่ายด้านความมั่นคง</p>	<p>มีการหารือกันเป็นการภายใน เพื่อพิจารณาหน่วยงานด้านความมั่นคงและหน่วยปฏิบัติที่เหมาะสมต่อการให้ข้อมูลด้านความมั่นคงและการนำนโยบายหรือ SOP ที่ออกจาก สมช. ไปประยุกต์ใช้ในประเด็นปัญหาความมั่นคงที่เกิดขึ้น นอกจากหารือภายในแล้ว ยังได้มีการสอบถามไปยังเครือข่ายความมั่นคงที่ สปภ. มีด้วย</p>	<p>1 เดือน</p>	<p>สปภ.</p>
<p>นำเรื่องเข้าสู่คณะกรรมการร้อยกรองงานของ สมช.</p>	<p>เมื่อได้มติที่ประชุมทั้งการประชุมภายในและจากเครือข่ายภายนอกแล้ว จะได้นำเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการ อสภช. เข้าสู่การประชุมคณะกรรมการร้อยกรองงานของ สมช. เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมหรือเห็นด้วยกับการแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวหรือไม่</p>		<p>สปภ.</p>
<p>เห็นชอบ/ไม่เห็นชอบ</p>	<p>การแต่งตั้งเป็นวาระเพื่อพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการร้อยกรองงานของ สมช. โดยที่ประชุมจะพิจารณาความเหมาะสม อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากเห็นชอบก็ดำเนินการด้านงานธุรการต่อไป ได้แก่ การออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ฯลฯ หากไม่เห็นชอบก็ไม่มี การแต่งตั้งคณะกรรมการ</p>	<p>1 วัน</p>	<p>สปภ.</p>

กระบวนการงาน	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ (อสกข.)	ออกคำสั่งแต่งตั้ง ลงนามโดยหัวหน้าส่วนราชการ จากนั้นออกหนังสือขอให้แต่งตั้งผู้แทนตามหน่วยงานที่ปรากฏในคำสั่งให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ อสกข. โดยแนบคำสั่งที่มีไปพร้อมด้วย ตลอดจนชี้แจงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าว	1-2 เดือน ขึ้นอยู่กับจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สปภ.
กำหนดกิจกรรมการสร้างเครือข่ายร่วม คือ การประชุม อสกข. 2 ครั้ง/เดือน	เมื่อมีส่งรายชื่อ/ตำแหน่งของคณะกรรมการ อสกข. กลับมาให้ สมช. แล้ว ต่อไปก็จะจัดประชุมคณะกรรมการ อสกข. ครั้งที่ 1 ขึ้น เพื่อชี้แจงอำนาจหน้าที่ การปฏิบัติของคณะกรรมการนี้ และร่วมกันพิจารณา/กำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการร่วมกัน ได้แก่ กำหนดวันในการประชุม ความถี่ของการประชุม และรายละเอียดอื่นๆ	2 ครั้ง/เดือน	สปภ.
เกิดเป็นเครือข่ายความมั่นคงที่สามารถใช้เป็นกลไกแจ้งเตือนภัยคุกคามและสถานการณ์ความมั่นคงเพื่อป้องกันเหตุและแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที	คณะกรรมการ อสกข. กลายเป็นอีกกลไกหนึ่งในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และประสานงานในด้านปฏิบัติเพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหา/สถานการณ์ที่คุกคามความมั่นคง		สปภ.
นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร สมช. คณะรัฐบาลและนรม.	จัดทำรายงานการประชุมเสนอต่อผู้บริหารระดับสูง ทั้งนี้หากมีเรื่อง/ประเด็นเร่งด่วนจะนำเรียน นรม. ครม. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป	เป็นเรื่องๆ/หรือประเด็นที่สำคัญเร่งด่วน	สปภ.
แจ้งเตือนภัยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทันท่วงที	ขณะเดียวกัน เมื่อได้มีการจัดทำรายงานการประชุมเสนอต่อ นรม. และครม. นั้น สปภ. จะจัดทำรายงานไปถึงหน่วยงานความมั่นคงที่มีอำนาจหน้าที่ในทางปฏิบัติซึ่งจะได้รับไปดำเนินการแก้ไขต่อ	เป็นเรื่อง/ประเด็นสำคัญเร่งด่วน	สปภ.

6.2 กระบวนการแจ้งเตือนภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติ ในด้านการก่อการร้าย

6.2.1 รายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติงาน : กระบวนการแจ้งเตือนภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติ ในด้านการก่อการร้าย

กระบวนการงาน	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
<p>การดำเนินการ : ในกรณีที่มีสถานการณ์อันเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติ ให้สภาความมั่นคงแห่งชาติประกาศระดับความร้ายแรงของภัยคุกคามดังกล่าว</p>	<p>ให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ประชุมหารือกับหน่วยงานด้านการข่าว และ ความมั่นคง เพื่อ ประเมินสถานการณ์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการประกาศระดับภัยคุกคาม พร้อมทั้งความเห็นและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ</p>		
<p>สภาความมั่นคงแห่งชาติพิจารณาการประเมินสถานการณ์เพื่อประกาศระดับภัยคุกคาม</p>	<p>ให้สภา มช. เสนอความเห็น แนวทางมาตรการ หรือการดำเนินการอื่นที่จำเป็นในการแก้ไขสถานการณ์การก่อการร้ายจาก สมช.และหน่วยงานด้านการข่าวและความมั่นคงเพื่อประกาศระดับภัยคุกคามและรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบแนวทางบูรณาการในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ทั้งนี้ จะให้ประกาศใช้บังคับทั่วราชอาณาจักรหรือในบางเขตท้องที่ได้ ตามความจำเป็นแห่งสถานการณ์</p>		
<p>การดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ให้หน่วยงานของรัฐกำหนดมาตรการรองรับและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม รวมทั้งให้ประชาชนมีความตระหนักรู้เข้าใจต่อสถานการณ์ และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐตามที่ สมช. มอบหมาย โดยอนุมัติหรือสั่งการจาก นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี</p>		

การยกเลิกการประกาศสถานการณ์อันเป็นภัยคุกคาม	ให้ สมช. รายงานผลการดำเนินการเมื่อสิ้นสุดการประกาศระดับภัยคุกคามให้ ครม. ทราบ และให้ยกเลิกการประกาศฯ เมื่อสิ้นสุดห้วงระยะเวลาที่ประกาศ กำหนด หรือ สมช. ประกาศยกเลิก หรือ เมื่อได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือ สถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการใน สถานการณ์ฉุกเฉิน หรือ เมื่อได้ประกาศ อัยการศึกตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการ ศึก		
---	--	--	--

7. เอกสารอ้างอิง

- 7.1 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2554, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 128 ตอนที่ 38 ก หน้า20
- 7.2 คำสั่งคณะกรรมการร้อยกรองงานของสภาพความมั่นคงแห่งชาติ ที่ 1/2551 เรื่องแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการพิจารณาสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ
- 7.3 นโยบายข่าวกรองแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2551 - 2554) และแผนรวบรวมข่าวกรองระดับสูง
- 7.4 พระราชบัญญัติสภาพความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙
- 7.5 ร่าง ประกาศสภาพความมั่นคงแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และการยกเลิกการ ประกาศสถานการณ์อันเป็นภัยคุกคาม และการกำหนดระดับความร้ายแรงของภัยคุกคาม ในด้านการก่อการ ร้าย
